

Horta Farrerons; Vil·la de Can Farrerons

Premià de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carrer Enric Granados, cantonada Santiago Rusiñol

Coordenades:

Latitud: 41.49588
Longitud: 2.362
UTM Est (X): 446747
UTM Nord (Y): 4594003

Classificació

Número de fitxa 08172 - 68
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Romà
Segle I-VI dC
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Molt bon estat la part excavada, però hi ha un sector amagat sota el carrer i escapçat per les pantalles del nou edifici.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL (Ple municipal del 15 d'octubre de 2003)
Número inventari Si (CC.AA 13515)
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Premià de Mar (plaça de l'Ajuntament, 1; Premià de Mar)
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

Important edifici octogonal d'època romana que formava part d'una gran vil·la o mansio. Consta d'una superfície de 735 m² i 12 metres de costat, orientat segons els punts cardinals. La fase inicial de construcció i primera ocupació de l'edifici manté certs dubtes a nivell cronològic. De forma general es tendeix a pensar que es tracta d'una fundació baix imperial (segles III- IV dC), criteri argumentat per la geometria octagonal i els paral·lels existents, generalment datats d'aquest període. Tot i així, hi ha un seguit d'indisconsistències que permeten plantejar que es tractaria d'una fundació de finals del segle I o principis del segle II dC. El caràcter de l'edifici i la seva funcionalitat, en conjunt, manté també certs dubtes. La distribució dels diversos departaments de l'edifici permeten observar-hi la funcionalitat tradicional de la pars urbana d'una vil·la romana: un atri central que actua com a distribuïdor, un conjunt d'habitacions que s'han d'interpretar com a cubícula amb avantsala, exedra, triclinia i fins i tot potser oecus, així com els banys privats de la casa. Deixant de banda l'excepcional conservació del balneum, no ens han arribat restes de la funcionalitat de la resta d'habitacions. L'ús residencial de l'edifici finalitza vers finals del segle IV dC, moment en que s'enderroquen i amortitzen les termes. A partir d'aquest moment, durant tot el segle V i potser fins entrat el segle VI dC, pràcticament tota la superfície de l'edifici serà destinada a usos artesanals i productius. Tan sols els àmbits 2 i 3, a l'antic recinte termal, seguiran essent emprats com a habitatge. La resta de l'octàgon, fins i tot l'exterior, serà profundament transformat en una indústria, malmetent i desbastint totes les antigues estructures per les necessitats de les noves instal·lacions. L'edifici acollirà en aquells moments una considerable instal·lació vinícola, de la qual se n'ha conservat la sala de premsatge, diversos dipòsits i nombroses fosses per a la col·locació de dolia, i un taller de forja de ferro, ben testimoniats per nombroses estructures de combustió. L'ocupació de l'edifici sembla finalitzar-se entre els segles V i VI, període en el que s'abandonen totes les instal·lacions i moment en el que, tant en la darrera zona habitatge com a l'exterior de l'edifici, s'hi realitzaran diverses inhumacions constituint una petita però significativa necròpoli tardoromana.

Observacions:

La singularitat de l'arquitectura de l'edifici octogonal de l'Horta Farrerons, constitueix un cas únic a Catalunya i pràcticament a la Hispania romana i al conjunt de l'occident de l'Imperi Romà. Tan sols els edificis octagonals de la Villa do Rabaçal (Penela, Coimbra), edificat al segle IV dC, i de Valdetorres del Jarama (Madrid), datat d'inicis del segle V dC, s'aproximen molt a l'arquitectura de l'Horta Farrerons.

Història

Les restes arqueològiques de l'Horta Farrerons s'han descobert i excavat al llarg de 8 anys. Però, el principal període d'excavació arqueològica es desenvolupa durant l'any 2001, traient a la llum bona part del conjunt arqueològic. Durant l'any 2002 es procedí a la construcció del recinte que acull les restes, de la que se'n feu el seguiment arqueològic principalment durant la construcció dels fonaments. Els anys 2003 i 2004 únicament es van dur a terme unes breus campanyes de neteja i no fou fins l'any 2006 quan a través d'un conveni entre la Direcció General del Patrimoni Cultural, la Caixa de Catalunya i l'Ajuntament de Premià de Mar es va obtenir suficient suport econòmic per dur a terme la segona gran fase d'excavació. Finalment, l'any 2008 es va realitzar la darrera campanya d'excavació, exhaurint pràcticament el jaciment inclòs en el recinte, mercès a un conveni entre l'Ajuntament de Premià de Mar i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica.

Bibliografia

BATLLE, Enric i ROIG, Joan (2001). Pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic, ambiental i històric. Ajuntament de Premià de Mar. BOSCH, Marc; COLL, Ramon i FONT, Josep (2002). La vil·la romana de Can Farrerons a la llum de les darreres intervencions. Propostes d'actuació arqueològica i de patrimonialització per a Premià de Mar (El Maresme); dins XVIII Sessió d'Estudis Mataronins, pàg. 53-70. Museu Arxiu de Santa Maria. Mataró. BOSCH, Marc; COLL, Ramon i FONT, Josep (2005). La vil·la romana de Can Farrerons (Premià de Mar, Maresme). Resultats de les darreres intervencions. Tribuna d'Arqueologia 2001-2002, pàg. 167-188. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Barcelona. Carta arqueològica del Maresme: Premià de Mar. Inventari i documentació del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, Generalitat de Catalunya, 2009. Inèdit. COLL i MONTEAGUDO, Ramon (2004). Història arqueològica de Premià. Ed. Clavell. Premià de Mar. FONT, Josep i COLL, Ramon (2005). Memòria científica de la intervenció arqueològica a l'Horta Farrerons. Premià de Mar, El Maresme. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya. Inèdit. FONT, Josep i TOR, Pere (2009). Pla director de l'edifici octogonal romà de l'Horta Farrerons. Premià de Mar. Centre d'interpretació vil·la romana de Can Farrerons. Inèdit

